

Samenvatting

Op 13 januari 2022 vindt een extra ALV van de VNG plaats. Deze vergadering zal gelet op de coronamaatregelen digitaal plaatsvinden. Wethouder Jongen zal namens de gemeente aan deze vergadering deelnemen. De directe aanleiding van deze vergadering was de herijking van het gemeentefonds en het onlangs gepresenteerde regeerakkoord. Belangrijkste punten op de agenda voor deze ALV zijn de Resolutie Randvoorwaarden Hervormingsagenda Jeugd en de Resolutie Herijking gemeentefonds. Daarnaast wordt de stand van zaken van een aantal lopende zaken toegelicht en wordt over een aantal ingediende moties/amendementen gestemd. Deze moties worden voorzien van een pre-advies van de VNG alsook van de G40. Ofschoon het staande praktijk is dat vergaderstukken en pre-adviezen vrijlaat beschikbaar komen was in dit geval het kerstreces een bijkomende complicerende factor voor tijdige aanlevering van de onderhavige collegenota.

Beslispunten

1. Instemmen met de voorstellen.
2. Wethouder Jongen mandateren als stemgerechtigde. Voor ingediende moties en amendementen die na de datum van dit collegebesluit beschikbaar komen wethouder Jongen mandateren onder voorbehoud van ampele afstemming met de betreffende portefeuillehouder.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 11 januari 2022:

Conform.

1. Aanleiding

Op 13 januari vindt er een Extra Algemene Ledenvergadering (ALV) plaats van de VNG. Gelet op de coronamaatregelen is dit een digitale vergadering van 13.30 – 16.00 uur, vanuit de Willemschhof in Den Haag.

2. Context

De volledige agenda voor de Extra ALV ziet er als volgt uit

1. Opening
2. Mededelingen
3. Benoeming notulencommissie Extra ALV 13 januari 2022
4. Vaststelling notulen ALV 16 juni 2021
5. VNG Jaarplan 2022 (inclusief GGU) ter kennisneming
6. Regeerakkoord - behandeling resolutie Randvoorwaarden Hervormingsagenda Jeugd (zie ook Ledenbrief Regeerakkoord (13 december 2021))
7. Herijking gemeentefonds – behandeling resolutie Herijking gemeentefonds
- 8a. Stand van zaken lopende trajecten (inclusief moties)
 - a. Uitvoering Klimaatakkoord. Behandeling moties 1 t/m 4 (zie Ingediende moties en preadviezen hieronder)
 - b. Hervormingsagenda jeugd
 - c. Versterking integrale dienstverlening gemeenten
 - d. Raadsverkiezingen
 - e. Werving nieuwe leden VNG bestuur en commissies na de raadsverkiezingen
 - f. VNG Visie 2030Behandeling moties 5 t/m 9 (zie Ingediende moties en preadviezen hieronder)
- 8b. Verantwoording bestuur over uitvoering moties eerdere ledenvergaderingen ter besluitvorming
- 9 Wat verder ter tafel komt en rondvraag

Advies

Akkoord gaan met agendapunten 1 t/m 4 en 8b. Kennisnemen van agendapunten 5 en 8a.

Annotatie Agendapunt 6

Instemmen met de Resolutie “Jeugd”

Toelichting

De resolutie stelt de leden voor de vormgeving van en besluitvorming over de Hervormingsagenda Jeugd per heden op te schorten totdat er een principeafspraken met het nieuwe kabinet is die de uitspraak van de Commissie van Wijzen ten volle respecteert en een uitspraak doet dat de 500 miljoen van het coalitieakkoord op geen enkele wijze ten koste van kwetsbare jeugd mag gaan en geen onderdeel wordt van de hervormingsagenda Jeugd. De resolutie is in lijn met de G40 inzet.

De Commissie van Wijzen heeft op 18 mei 2021 een heldere uitspraak gedaan:

- het rijk dient feitelijke tekorten van gemeenten op jeugd te compenseren.
- gemeenten en rijk dienen gezamenlijk een agenda uit te werken voor betere jeugdhulpverlening en een beheersbaar stelsel.

Met de extra besparing van € 100 miljoen in 2024 en vanaf 2025 structureel van € 500 miljoen zonder dat de genoemde bijbehorende maatregelen zijn onderbouwd en rekenschap is gegeven van de consequenties voor de hulp aan kinderen en de positie van gemeenten, wordt voorbij gegaan aan de uitspraak van de commissie van Wijzen. Dit getuigt niet van goede interbestuurlijke verhoudingen.

Met de aangenomen motie “Naar een passend financieel en sturingskader Jeugd op basis van feiten” (ALV VNG juni 2019) heeft de ALV het VNG-bestuur opgedragen zich hard te blijven maken voor stevige structurele bijdragen, waaronder een verhoging van het macrobudget voor jeugdhulp. En met de motie “Stevige borging gelijkwaardig partnerschap IBP” (ALV VNG juni 2019), heeft de ALV het VNG-bestuur opgedragen:

- alleen met het Rijk afspraken te maken over het overnemen van nieuwe taken of verzwarende van taken naar gemeenten, indien objectief de goede inhoudelijke en financiële randvoorwaarden zijn vastgesteld en door het Rijk worden geborgd;
- hiervoor in de gesprekken met het Rijk over het vernieuwen van de Code Interbestuurlijke Verhoudingen in te zetten op een passende toepassing van artikel 2 Financiële-Verhoudingswet bij nieuwe taken of verzwarende van taken door bij voorkeur:
 - de Raad van State gezamenlijk om advies te vragen hoe artikel 2 Financiële-Verhoudingswet objectief kan worden toegepast op een manier die recht doet aan het gelijkwaardig partnerschap;

- vastleggen van de wijze waarop artikel 2 Financiële-Verhoudingswet wordt toegepast bij alle nieuwe taken en verzwarende van taken waarvoor het Rijk de uitvoering bij de gemeenten neerlegt;
- op overige passende randvoorwaarden, zoals regelgeving, beleidsruimte en bevoegdheden voortaan vooraf te laten adviseren door een onafhankelijke derde zoals Raad van State of de Raad voor Openbaar Bestuur;
- een regeling die voorziet in een onafhankelijke uitspraak in het geval dat het Rijk en de VNG van mening verschillen over de betekenis van de uitkomsten.

Annotatie Agendapunt 7

Niet instemmen met de Resolutie "Herijking gemeentefonds"

Toelichting

De resolutie is erop gericht om de nieuwe verdeelmodellen per 1 januari 2023 in te laten gaan, mits er voldaan wordt aan een aantal belangrijke voorwaarden:

- de aanbevelingen van de ROB (incl. ingroeipad) moeten gevolgd worden; daarna pas nieuw model invoeren;
- de koek moet groter;
- het model heeft draagvlak bij de leden en bij de ROB.
- als door bovenstaande eisen de invoering niet per 1 januari 2023 kan geschieden, dan moeten de gemeenten die volgens het huidige model nadeel zouden hebben, gecompenseerd worden tot het nieuwe model is ingevoerd.

Met name dat laatste punt is een ingewikkelde. Stel dat gemeenten nu voordeel zouden hebben en dat onder het bijgestelde model een nadeel krijgen. Moeten ze dan terug gaan betalen? Of houden ze dan (min of meer ten onrechte) de teveel ontvangen bedragen? Dat lokt dan weer een nieuwe discussie uit.

Ook hangt natuurlijk weer de vraag van de 'grotere koek' boven de markt. Bevriezing van de opschalingskorting levert tijdelijk voordeel op. Maar nog steeds dreigt hij na ommekomst van dit nieuwe kabinet in volle omvang terug te komen. Gemeenten moeten daarmee rekening houden in hun meerjarenramingen. Ook het niet volgen van de arbitrage bij jeugdhulp en de sigaar uit eigen doos bij de woningbouwimpuls en het volkshuisvestingsfonds kan moeilijk als 'grotere koek' gezien worden. Het hierboven genoemde vierde punt is dus, zeker voor de steden, van groot belang.

De resolutie is opgesteld in met o.a. de G40. De VNG probeert te voorkomen dat er meerdere moties voorliggen op de ALV van voor- en tegenstanders van invoering van het laatste model, die elkaar tegen kunnen spreken en waarmee gemeenten laten zien dat ze niet in staat zijn één front te vormen. Het is in die zin een formulering die probeert de verschillende deelbelangen te verenigen achter één boodschap. De G40 adviseert dan ook om in te stemmen met de resolutie. Draagvlak blijft echter een issue.

De gemeente Maastricht heeft echter samen met een aantal andere centrumgemeenten een motie van de gemeente 's-Hertogenbosch ondersteund. Deze motie heeft als strekking dat het accres, gelet op een aanvullend pakket van maatregelen van ruim 2 miljard €, had moeten leiden tot een verhoogd accres (trap-op-trap-af). Heeft vooral gevolgen voor centrumgemeenten. Deze motie gaat dus verder dan de resolutie ofschoon de VNG de geest van de motie onderschrijft.

Een advies van de G40 over deze motie is ten tijde van het indienen van het onderhavige collegevoorstel nog niet beschikbaar.

Uitstel en onrust rondom de herverdeling is financieel zeer nadelig voor Maastricht. Samen met o.a. de centrumsteden Enschede, Apeldoorn, Ede, Arnhem, Breda, Tilburg, Den Bosch, Eindhoven, Helmond, Venlo is een reactie op het advies van de ROB richting het Ministerie van BZK gestuurd (collegememo 9 november 2021). Daarin worden niet alleen de zorgen kenbaar gemaakt, maar worden ook constructieve vervolgvorstellen gedaan om de herverdeling doorgang te laten vinden. Ook wordt rekening gehouden met het feit dat sommige gemeenten wel degelijk in de problemen kunnen komen door een herverdeling, vanwege het structurele "marco-probleem" en worden derhalve voorstellen gedaan hoe dit goed op te kunnen vangen.

Gelet op de motie, de bedenkingen bij de resolutie en de reactie die eerder naar BZK is gestuurd wordt voorgesteld niet in te stemmen met de thans voorliggende resolutie. Dit advies is afgestemd met concernzaken.

Moties en amendementen

Er zijn geen amendementen. Hieronder staan de nu bekende moties. De moties zijn voorzien van het pre-advies van de VNG alsook van de G40. Per motie wordt tevens standpunt van de gemeente Maastricht toegevoegd.

1. Motie-Soest 'Financiering energietransitie'

Advies VNG: overnemen

Advies G40: instemmen

Toelichting:

Het vooralsnog uitblijven van invulling van de randvoorwaarden zoals gesteld aan het Klimaatakkoord zorgt voor ongenoegen bij gemeenten. De motie is in lijn met de randvoorwaarden gesteld aan het Klimaatakkoord.

Deze motie steunen.

2. Motie-Amersfoort 'Elektriciteitsnetwerk en energietransitie'

Advies VNG: overnemen

Advies G40: instemmen

Toelichting:

De problematiek rond netwerkcongestie staat hoog op de agenda bij gemeenten, andere belanghebbenden én het Rijk. Het is een knelpunt bij de uitvoering van het Klimaatakkoord.

Deze motie steunen.

3. Motie-Ooststellingwerf 'Compenseren netwerkproblematiek energietransitie'

Advies VNG: overnemen

Advies G40: instemmen

Toelichting:

Deze motie ziet op specifieke oplossingen bij onvoldoende netcapaciteit om toch stappen te kunnen zetten in de energietransitie.

Motie steunen.

4. Motie-Eindhoven/Groningen 'Uitvoeringskosten klimaatakkoord'

Advies VNG: overnemen

Advies G40: instemmen

Toelichting:

De motie sluit aan bij de fysieke opgaven in de VNG agenda Gemeenten 2024, met inzet van gemeenten op een veilige en gezonde leefomgeving voor hun inwoners. Het draagt bij aan de Global Goals waar de VNG zich aan geëngageerd heeft. De motie sluit ook aan bij het position paper Klimaatadaptieve Gemeenten (okt. 2021), waarmee we o.a. inzetten op een landelijk kader voor klimaatbestendig bouwen.

De gemeente Maastricht heeft in het voortraject richting de indieners reeds aangegeven deze motie te zullen steunen. Motie steunen.

5. Motie-Moerdijk 'Beheerskosten Omgevingswet'

Advies VNG: overnemen

Advies G40: instemmen

Toelichting:

Ten aanzien van de beheerkosten zijn de afspraken gebaseerd op een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de partijen voor het beheer en de doorontwikkeling van het Digitale Stelsel. De kosten die daarvoor gemaakt worden, worden via een beheerbijdrage door alle Bevoegd Gezagen gedekt. Het is in dat licht niet onredelijk dat reeds een beheerbijdrage wordt betaald. En ook niet dat deze bijdrage op dit moment nog geen reflectie is van de werkelijke kosten. Het is echter wel van belang dat de 'inkomsten en uitgaven' ten aanzien van het beheer goed verantwoord worden, en dat hiervan transparant inzicht gegeven wordt aan de verstrekkers van de bijdragen. Motie steunen.

6. Motie-Eindhoven 'Vergroening woningbouwopgave'

Advies VNG: overnemen

Advies G40: instemmen

Toelichting:

De motie constateert dat vaart gemaakt wordt met de woningbouwopgave, maar het onvoldoende lukt daarbij capaciteit en geld vrij te maken voor een gezonde, groene en natuurinclusieve leefomgeving. Er is behoefte aan financiële ondersteuning vanuit het rijk en aanscherping van wet- en regelgeving. Iedere gemeente zelf kan stappen zetten door bij gebiedsontwikkeling expliciet aandacht naar groen uit te laten gaan. De VNG wordt opgedragen dit actief uit te dragen in gesprekken met het rijk, samen(financiële)ondersteuning te regelen en te onderzoeken hoe (juridisch) instrumentarium kan worden aangepast.

Motie steunen.

7. Motie-De Bilt/Zeist 'Eerlijk speelveld woningbouwfonds'

Advies VNG: overnemen

Advies G40: niet instemmen

Toelichting:

De meeste punten uit de motie kunnen gesteund worden, met uitzondering van punt 7 "De investeringskracht en uitvoeringslast van kleine en middelgrote gemeenten moet worden verbeterd

om de grote opgaven aan te pakken” en punt 6: “Een integrale aanpak van wonen en bereikbaarheid zodat gebieden die vanuit historisch perspectief geen (h)ov-verbinding hebben zich wel kunnen kwalificeren voor woningbouw op basis van rendement of inpasbaarheid.”

Punt 7 is alleen akkoord als dat niet ten nadele van de steden komt waar de grootste en meest urgente woningbouwopgaven liggen. En punt 6 zet de deur open voor woningbouwlocaties die niet of amper via OV bereikbaar zijn. Dat lijkt niet gewenst.

Op zich is de motie diplomatiek geformuleerd en roept die de VNG op om in samenwerking met de netwerken (de G40 wordt ook genoemd) hier een bestuursakkoord over af te gaan sluiten. Dat is op zich geen verkeerd plan, alleen is het niet wenselijk om ons op de hierboven genoemde twee punten vast te willen leggen.

Voorstel is om het G40 advies te volgen en de motie niet te steunen.

8. Motie-Kerkrade ‘Onderwijshuisvesting/ventilatie schoolgebouwen’

Advies VNG: overnemen

Advies G40: instemmen

Toelichting:

De motie vraagt de VNG met hoge prioriteit met kabinet en parlement in gesprek te gaan over financiële maatregelen passend bij de gestelde subsidievoorwaarden en de brede klimaatdoelen die gesteld zijn, zodat gemeenten in overleg met het onderwijs op een verantwoorde manier uitvoering kunnen geven aan de te nemen stappen voor frissere en duurzame schoolgebouwen.

Motie steunen.

9. Motie-‘s-Hertogenbosch ‘Accres aanvullend maatregelenpakket’

Advies VNG: ontraden

Advies G40: advies volgt z.s.m.

Toelichting:

De VNG ondersteunt de inhoudelijke boodschap van de motie, maar raadt haar toch af vanuit een formele overweging, ‘omdat het middel van arbitrage op dit moment niet beschikbaar is voor interbestuurlijke conflicten over de berekening en toekenning van het accres’. De G40 buigt zich nog over een advies. De gemeente Maastricht heeft deze motie mede ondersteund.

3. Gewenste situatie

Niet van toepassing.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

Niet van toepassing.

5. Effect op de openbare ruimte

Niet van toepassing.

6. Personeel en organisatie

Niet van toepassing.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

Niet van toepassing.

8. Financiën

Financiële informatie is niet relevant voor besluitvorming in deze nota. Wel kunnen besluiten dit genomen worden tijdens de Extra ALV gevolgen hebben voor de gemeentefinanciën, mede als gevolg van het regeerakkoord.

9. Aanbestedingen

Niet van toepassing.

10. Participatie tot heden

Voor zover mogelijk zijn vakambtenaren betrokken bij de advisering over de diverse agenda onderdelen. Gelet op de late beschikbaarheid van de stukken alsmede het kerstreces heeft ambtelijke consultatie nog niet plaats kunnen vinden. Vooralnog wordt dan ook het preadvies van de VNG en het advies van het DB G40 waar mogelijke gevolgd. Mocht er uit ambtelijke consultatie bijstelling van advies noodzakelijk zijn, dan zal dit tijdig aan wethouder Jongen worden doorgegeven.

11. Voorstel

1. Instemmen met de voorstellen.
2. Wethouder Jongen mandateren als stemgerechtigde. Voor ingediende moties en amendementen die na de datum van dit collegebesluit beschikbaar komen wethouder

Jongen mandateren onder voorbehoud van ampele afstemming met de betreffende portefeuillehouder.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Niet van toepassing.